

ПЕРСОНАЖІ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ МІФОЛОГІЇ

Коверник С.В.,

*дійсний член КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді», відділення філософії та суспільствознавства секції «Теологія, релігієзнавство та історія релігії»,
учениця 9-Б класу, НВК «Домінанта», м. Київ, Україна,
e-mail: sofiaovernik@gmail.com*

Аленгоз В.Ю.,

*учитель історії та правознавства
НВК «Домінанта» м. Київ, Україна,
e-mail: alengoz20@gmail.com*

Міфологія – це фантастичні уявлення про світ, які притаманні всім народам землі, сказання про богів, духів, героїв. Міфологічні уявлення первісної людини були основним способом розуміння світу, висловлювали його світовідчуття. Тому, на нашу думку, є безперечно цікавим розкрити найважливіші складові духовного життя слов'янського народу, їх вірувань, повір'я та обрядовість.

Світогляд слов'ян – осередок найцікавіших поглядів на світ і людину в ньому. Наші предки не виділяли себе з навколишнього середовища і наївно олюднювали всю природу, приписуючи природним явищам розум, силу, хитрість, підступність, злість – риси, що притаманні людям і тваринам. Зовнішність божеств і духів трансформувалася в залежності від приписуваних їм властивостей і здібностей, вони ставали багатолікими, багатонігими, одноокими; іноді персонажів об'єднували в сімейно-родові ряди. Вічне існування духам, забезпечували обряди і ритуали, які систематично повторювалися і були прив'язані до певних природних явищ або подій в житті людини.

За уявленнями слов'ян на небі жили вищі боги, на землі – духи природи, під землею злі демони. Можна припустити, що спочатку був культ духів природи, духів покровителів людини, духів предків. Потім, при безпосередній участі уявлення про духів, сформувалися образи богів. Міфологічні істоти перебували в постійній взаємодії з людиною і ці персонажі поступово поповнювалися. Нові займали своє місце не витісняючи старих. Людина удосконалювалася, ставала сильнішою, розумнішою, а духи і боги все більше олюднювалися.

Слов'янська міфологія за функціями ділиться на три рівні. До вищого рівню належать боги чийми функціями були ритуально-юридичні, військові, господарсько-природні, тобто головні проблеми наших предків повинні були вирішувати вони. Прикладом є Перун, Велес, Сварог, Дажбог і Ярило.

До середнього рівня належать божества, чий функції були пов'язані з господарськими роботами, сезонними обрядами, а також покровителі різних племен і родів, наприклад Род. Значна кількість богинь також входять до цього рівня, такі як Макоша, Лада.

До нижчого рівня слов'янської міфології відносяться різні групи нечистої сили, духів, тварин, що пов'язані з усім міфологічним простором від дому до лісу, від чистого озера до болота. Це русалки, водяник, лобасті, лоскотухи, мавки, анчутки, хухлики, бродниці, домовики, хлівники, жировики, кикимори,

ирка і укрут, вій, болі-бошка, вурдалаки, лихо, песиголовці. Всі ці персонажі пов'язані з негативними явищами в житті людини, і вона різними способами їх позбавлялася, уникаючи зла.

Після введення християнства в Київській Русі язичництво перестає існувати як самостійна міфологічна система. Частина слов'янських богів переходить в якості святих в нову релігію, інші залишаються лише в піснях, казках.

Міфи – це перша складова, на якій будується культурне життя людства, в них черпають свій початок релігія, філософія, наука, мистецтво. Слов'яни не знали рабства, як у країнах Західної Європи. Наші предки жили дружніми общинами. Тому персонажі слов'янської міфології були простими, людяними, земними і доступними.

Список використаних джерел:

1. Чудовища и монстры: энциклопедия / [сост., ред. и предисл. Батий Я.А.]. – Харьков: Издательство «Ранок», 2012. – 128с.
2. Вий: сборник / Николай Гоголь; предисл. и коммент. Т.Н. Вакуленко, Н.Я. Косенко. – Харьков: Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2018. – 320с.
3. В пошуках скарбів / Іван Шаповал; [авт. передм. М. Рильський]. – Київ: Рад. письменник, 1963. – 296 с.
4. Лісова пісня / Леся Українка. – Київ: Основи, 2014. – 152с.